

(باسى 2 – بەتتە)

سونداي – اق ”مول سۈمەن كولدەتپ سۇارماي“ ، كۈنى بۇرىن شىغىس ەتپەي، ”التىنى ورنىقتىرۇ“ ، ”التىنى قامتاماسىزداندىرۇ“ قىزمەتن جالعاستى ويد- داغىداي ىستەپ، تۇرغىنداردىڭ جۇمىستانئۇين قامتا- ماسىز ەتۇدى، نەگىزدىك خالىق تۇرمىسىن قامتاما- سىز ەتۇدى، بازار تۇلعاىىن قامتاماسىز ەتۇدى، استىق، ەنەرىگيا ھاۋىپىسىزدىكىن قامتاماسىز ەتۇدى، كاسىپ سالاىى تىزبەگىنىڭ، قامداۋ تىزبەگىنىڭ ور- نىقتىلغىن قامتاماسىز ەتۇدى، نەگىزگى سانىنىڭ ايد- نالىمىن قامتاماسىز ەتۇدى كۇشەيتىپ، رەفورما جاساۋ، ەسىك اشۇ ۱دەسىى ارقىلى ەكونومىكانىڭ تار جول، تايىباق كەشۋەلەردەن ۇتىپ، باياندى العا باسۇىن ىلگەرلەتتىك.

بەلسەندى قازىنا ساياساتىن اتقارۇعا تاباندى بولدىق. قىزىل سىفر كولىمەن ۇيلەسىمدى يگەرىپ، 5 جىلدا جالپى قىزىل سىفر مولشەرىن 3% كولىمەندە تىزگىندەپ، ۇكىمەت قارىزى مولشەرىن 50% اينالاسىندا تىزگىندەدىك. شىغىس قۇرىلمىن ۇزدىكىسىز ساپاللاندىرۇمەن بىرگە، وڭۇ – اعارتۇ، علمىم – تەحنىكا، ەكولوگيالىق قورشاعان ورتا، نەگىزدىك خالىق تۇرمىسى سىياقتى ىئۇيىندى سالالار پارمەندى قامتاماسىز ەتىلدى. كەڭ كولىم- دە باجىنى كەمەيتۇ، اقىنى تومەندەتۇ ساياساتىن ات- قارىپ، ئۆزبەيدىك ورنالاستىرۇ مەن كەىزەڭدىك شا- رالاردى ۇوزارا ۇشتاستىردىق، نىدەت تۇلعاىنان كەيىن باجىنى كەمەيتۇ، اقىنى تومەندەتۇ تەبىئىن وىنان ارى كۇشەيتىپ، سوققىعا توتەپ بەرۇۋدىڭ شەشۇشى شاراسىنا اينالدىردىق. تىيجارات باجىسىن ارتقان قۇن باجىسىنا وزگەرتۇ مىندەتن نۇبەگەيلى ورىنداپ، تىيجارات باجىسىن كۇشىنەن قالدردىق، ارتقان قۇن باجىسى كىرىسى سالىستىرماسى ەڭ باجى مولشەرىن 17%تىن 13%كە تومەندەتىپ، سا- تىلى تۇردە شاعىن كولىمەدە باجى ئاپىسىرۇشۇلار- دىڭ ارتقان قۇن باجىسى باستالغىىن ايلىق ساتىلم سوماى 30 مىڭ يۇاننان 150 مىڭ يۇانغا جوعارىلا- تىپ، شاعىن، ۇساق كاسپورىنداردىڭ تايىس باج- سىنىىڭ ەڭ تومەنىگى ناقتى باجى اۋىرتپالىعى مولشەرىن 10%تىن 2.5%كە تومەندەتىنىك. باجىنى كەمەيتۇ، اقىنى تومەندەتۇ ۱دەل، جالپىعا ىئىمەدى، جوعارى ۇنىمەدى بولىپ، تىكە جەتىپ، 5 جىلدا جىيىنى 5 ترىلليون 400 مىلليارد يۇان باجىنى كەمەيد- تىپ، 2 ترىلليون 800 مىلليارد يۇان اقىنى تومەند- دەەتىنىك، بۇل كاسپورىنداردىڭ قىىن كەزەڭنەن ۇتىپ، نەگىزىن ساقتاۋىنا سەپتىگىن ئىيگىزدى ۱ارى ولاردىڭ ۇمىر سۇرۇنىنە مۇمكىنىدىك تۇدىرىپ، باجى كوزدەرىن ساقتاپ قالدىق، جىلىىنا تىڭخان ارتقان باجىعا ساياتىن كاسپورىندار جانە جەكە ونەركاسپىشىلەر مەن ساۋداگەرلەر قاتارلىلار ورتا ەسەيپەن 1۱ مىلليوننان اسىپ، ورتالىقتىڭ ۱ر جىلغى قازىنالىق كىرىس مەجە سەبىىن ىساتىنى ورىنداپ، دولايلاستىرىپ سالىق قايتارۇ فاكتورىن ويلاستىرىپ، بۇكىل ەلدىڭ قازىنالىق كىرىسىن 10 جىلدا 2 ەسەگە جۇقى ارتتىردىق. قازىنا كۇشىن تومەنگە ىئۇسىرۇدى ىلگەرلەتتىپ، ورتالىقتىڭ جاي الۇمەتتىك مەجە ەسەپ شىغىسىنداعى جەرگىلىكىنى ورىندارعا اۋدارىپ تولەۋدىڭ سالىستىرماسىن %70 اينالاسىندا جوعارىلاتىپ، ورتالىقتىڭ قازىنا قارج- سىن تىكە چەتكىزۇ مەحانيزىمىن ورناتىپ جانە ۇدا- يىلاندىرىپ اتقاردىق. ۱ر دارەجەلى ۇكىمەتتەر تارتا جۇمساۋعا تاباندى بولىپ، جاي شىغىسىنى قاتاڭ تەجەپ، ورتالىقتاعى تاراۋلار باس بولپى شد- ەسىنى تەجەپ، ازايىتىپ، تىرىكىندى قارجى مەن ىس- تەتلىهەي تۇرغان مال – مۇلكىتى كادەگە جاراتىپ، شىعارىلغان قارجىنى امالىن تاۋىپ كاسپورىندارعا تىمەيدىلىك جەتكىزۇگە، خالىقتى بايتۇعا جۇمىساپ، مەملەكەت بوينىشا قازىنا شىغىسىنىڭ %70تەن استا- مىن خالىق تۇرمىسىنا جۇمىسادىق.

ورنىقتى، اقاۋسىز اقشا ساياساتىن اتقارۇعا تا- باندى بولدىق. جاعدايدىڭ وزگەرىسەنە ساي، سا- ياساتتىڭ تەبىئىن يىكەمدى يىگەرىپ، اينالىمنىڭ ۇيد- لەسىمدى، جەتكىلكىنى بولۇىن ساقتاپ، ولشەمدى تومەندەتۇ، قايتالاي قارىز اقشا الۇ سىياقتى سايدا- ساتتىق قۇرالدان ويداعىداي پايدالانىپ، تۇلعالىق شارۋاشلىقتى ۇتىمدى قولداۋدى كۇشەيتىپ، ورتا، قىيىن بولۇ، قارجى قۇرۇى قىمبات بولۇ سىياقتى ما- سەلەلەرىن شەشىنىك. جاساۋ كاسىپ قارىزىنىڭ ىر- كىنىدىسى 16 ترىلليون 300 مىلليارد يۇاننان 27 ترىلليون 400 مىلليارد يۇانغا ارتتى. شاعىن، ۇساق كاسپورىندارعا بەىرلەتىن جالپىعا ىئىمەدى قارىز اقشا قالىدىق سوماسىن 8 ترىلليون 200 مىلليارد يۇاننان 23 ترىلليون 800 مىلليارد يۇانغا كوبەيتىپ، جىلىىنا ورتا ەسەيپەن %24 ارتتىردىق، قارىز اقشا- نىڭ ورتاشا ۇسىم مولشەرىن 5 جىلدىڭ الدىنداعا- دان 1.5 پايزى تومەندەتىنىك. ورتا، شاعىن كاسپو- رىنداردىڭ قايتارماي كەشۋەيلدەتكەن قارىز اقشا- سىن اداقتاۋ تەبىئىن كۇشەيتتىك. خالىق اقشاسى

سىندىرىلمىن ۇيلەسىمدى، بىرىكلىكى دەڭگەيدە يىكەمدى ارتتىردىق، ورنىقتىلغىن نەگىزىنەن ساقتا- دىق. مەملەكەت مەنىشىگىندەگى ساۋدا بانكەسى جانە ۇىل – قىستاق امانات – قارىز كووپەراتىۋى سىياقتىلاردىڭ تارىختا مىندەتىنە العان ىبرى تىرلليون 448 مىلليارد 600 مىلليون يۇاندىق فىنانسى رەفورماسى وزىندىك قۇنىن بۇكىلدەي جويدىق. بازارلاندىرۇ، زاڭمەن باسقارۇ تاسلىنىن پايدالانىپ، ىبرى توپ كولىمەدى كاسپورىن توبى ھاۋىپ – قاتەرىن دالە – ەدال ىبرى جاقتى ەتىپ، جو- عارى ھاۋىپ – قاتەرى ورتا، شاعىن فىنانسى قۇرىلم- دارىنىڭ ھاۋىپ – قاتەرىن ورنىقتى شەشىپ، كولىمەدى فىنانسى قۇرىلمىدارىن اقاۋسىز دامتىپ، فىنانسى جۇيە- سى ورنىقتى، اقاۋسىز جۇمىس جۇرگىزىپ، جۇيەلىك ھاۋىپ – قاتەر تۇلپاۋدىڭ سوڭمى شەگىن ساقادىق. جۇمىستانۇدى الدىمەن ويلاستىرۇ ساياساتتىق بەناللىسىن كۇشەيتتىك. جۇمىستانۇدى ورنىقتىرۇدى ەكونومىكالىق اينالىمنىڭ ۇيلەسىمدى الرالىقتاعى شەشۇشى كورىسەتكىشى ەتىنىك. بازار لانغان، قوعام- دانغان جۇمىستاندىرۇدى كۇش سالا ىلگەرلەتتىپ، كاسپورىنداردىڭ جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇىن، كە- ڭەيتۇىن قولداۋ تەبىئىن كۇشەيتتىك. زەينەتكەرلىك قامسىزداندىرۇ وتەمىن مەكەمە ورنىدار تاپسىرۇ سالىستىرماسىن 20%تىن 16%كە تومەندەتىنىك، سو- نمەن بىرگە مەملەكەتتىك قوعامدىق قامتاماسىزدان- دىرۇ قورىن تولىقتادىق، زاپاس قور كولىمى ىبرى ترىلليون 800 مىلليارد يۇاننان 2 ترىلليون 500 مىلليارد يۇانغا ارتتى. جۇمىسىزدىق قامسىز- داندىرۇ قورىن جۇمىس ورنىن ورنىقتىرۇ بوينىشا قايتارىپ بەرۇ، جۇمىستان بوساتپاي كۇرىستان وت- كىزگەندەرگە كومەك قاراجات بەرۇ سىياقتى سايدا- ساتتاردى اتقاردىق. كوپ بولپى شارۋاشلىق قۇرۇ، جالپى قاۋىم جاڭالىق اشۇدى ۇزدىكىسىز ىل- گەرىلەتىپ، مەملەكەتتىك كوپ بولپى شارۋاشلىق قۇرۇ، جالپى قاۋىم جاڭالىق اشۇ قىيىلى اينالىغىن ۇرتىسى 8 كەزەك وتكىزىپ، قاتىناسقاندار 520 مىلليون ادامنان (رەت) اسىپ، شارۋاشلىق قۇرۇ ارقىلى جۇمىستانۇعا جەتەكىشلىك ەتۇگە شاپىتتاند- رىپ، ەڭبەكىشىلەردىڭ ۇقىق – مۇددەسىن قورعاۋ-

دى كۇشەيتىپ، جاڭا جۇمىستانۇ فورماتىياسى مەن يىكەمدى جۇمىستانۇ جۇمىستانپ كىرىسىن ارتتىرۇ- دىڭ ماڭىزدى ارانسنا اينالدى. جوعارى مەكتەپ- تەن وڭۇ تاۋىسقان وڭۇشلار، قوسىنان قايتقان اس- كەرىلەر، خالىق جۇمىسكەرلەرى سىياقتى قاۋىمدى جۇمىستاندىرۇ قىزمەتىن ويداعىداي ىستەدىك. جۇ- مىسىزدىق قامسىزداندىرۇ قورى سىياقتى قارىجدان پايدالانىپ، شەبەرلىككە باۋلۇدى قولداپ – قۇاتتا- دىق. جوعارى دارەجەلى كاسپىتىك مەكتەپتەردىڭ كەڭىنەن وڭۇشى قابىلداۋ جانە كاسپىتىك شەبەرلىك- تى جوعارىلاتاۋ 3 جىلدىق قىيىملىن اتقارىپ، جالپى 4 مىلليون 130 مىڭ ادامدى كەڭەيتىپ قابىلداپ، 83 مىلليوننان استام ادامدى (رەت) تاربيەلەدىك. جۇ- مىستانۇ — خالىق تۇرمىسىنىڭ نەگىزى، بايلىقتىڭ كوزى. ىبرى مىلليارد 400 مىلليوننان استام جان سانى بار ىمرى ەلدىڭ جۇمىستانۇ ورنىقتىلغىن ساقتاۋ جەڭىل – جەپلى شارۋا مەمەس، مۇندا اسا زور جاسامپازدىق قۇات قامتىلىپ جاتىر.

زات باعاسى جالپى جاققان ورنىقتى بولدى. سوققىعا توتەپ بەرۇ بارىسىندا قىزىل سىفر كولىمى جالعاستى زور دارەجەدە ارتپادى، سونداي – اق اق- شانى ارتىق تاراپتادىق، بۇل زات باعاسىنىڭ ورنىق- تىلىغىنا ماكىرولىق شارت – جاعداي ازىرلەدى. ۇىل شارۋاشلىق ۇندىرىسىن كۇش سالا يىگەرىپ، ۇندىرۇ مەن ساتۇدى ۇشتاستىرۇدى جانە زاپاس ساقتاۋدى، رەتكە ساۋدى كۇشەيتىپ، استىق جانە ىمرى شوشقا، كوكونىس سىياقتىلارمەن ورنىقتى قامداۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، كومىر جانە ەلەكترمەن قامداۋداعى تاپشلىق ماسەلەسىن دەر كەىزندە شەشىپ، خالىق تۇرمىسىندا جانە ىندىرىس- تە ەنەرىگىيادان پايدالانوۋ قاجەتتىن قامتاماسىز ەتىپ، قاننانىستىڭ، زات اينالىمنىڭ كىرىلكىسىزدىگىن قاه- تاماسىز ەتتىك. بازاردى باقلاۋ – باسقارۇدى كۇ- شەيتىپ، قالىپتى باعا ىنارتىپ قورعادىق. 10 جىلدان بەرى ىلمىز تۇرغىنلارنىڭ تۇتىنۇ باعا- سىنىڭ قىمباتتاۋ مولشەرى 2% شاماسىندا ىبرىشاما تومەن دەڭگەيدە تۇراتقادى، بۇل وڭاي سىياقتانعا- نىمەن، كەرىسىنىشە ماشاققاتتى، بازار شارۋاشلىغى ىنارتىىن قورعاۋمەن بىرگە، ماكىرولىق ساياساتتىڭ اتقارلۇنىنا دا كەڭىستىك ازىرلەدى، خالىقتىڭ نەگىز- گى تۇرمىسىن اناعۇرلىم ويداعىداي قامتاماسىز ەتۇگە دە ىئىمەدى بولدى.

(2) **كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شايد- قاسىنىڭ جەگىسىنە ۇاعىندا قول جەتكىزىپ، كە- دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدىڭ جەتتىىكتە- رىن بەكەمدەدىك، ۇلعايتتىق.** جاپپاي دوڭگەلەك

ۋكىمەت قىزمەتىنەن بايانداما

داۋلەتتى قوعام ورناتۇدىڭ ەڭ جاپپالى، ەڭ اۋىر مىندەتى اۋىل – قىستاقتاردا، اسىرەسە، كەدەي وڭىر- لەردە. كەدەيلەردى دالەھ – ەدال سۇيەمەلدەۋگە تاباندى بولىپ، نازاردى ”ۇش رايون، ۇش وبلىس“ سىياقتى وتە كەدەي وڭىرلەرگە شوعىرلاند- دىرىپ، ساياساتتىق بىيەمدەلۇدى، قولداۋدى كۇ- شەيتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇعا قارجى قوسۇدى الدىمەن قامتاماسىز ەتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇ قىيىنشىلغى اۋىر اۋىدانلاردىڭ جانە قىستاقتار- دىڭ شايقاسىن باسى – قاسىندا قادادالادىق. كاسىپ سالاسى، جۇمىستاندىرۇ، ەكولوگيا، وڭۇ – اعارتۇ، دەنساۋلىق، قوعامدىق قامتاماسىزداندىرۇ سىياقتىلار جونىندەگى كومەكتەسۇ – سۇيەمەلدەۋدى ىشكەرد- لەي اتقارىپ، قونىس جاڭغالاعاننان كەيىن جالعاستى سۇيەمەلدەۋدى كۇشەيتىپ، ”ەكىدەن تارىقتىرماۋ، ۇشتى قامتاماسىز ەتۇ“ ماسەلەسىن ىئۇيىندى تۇردە شەشىپ، كەدەيلىكتەن ارىلغان بۇقارانى ىشەرىس، كىبەر كىچىمەن الاڭداتپاي، مىندەتتى وڭۇ – اعارتۇدى، نەگىزدىك ەمدەۋدى، تۇرغىن ۇي ھاۋىپىسىزدىگىن قامتاماسىز ەتتىك، اۋىز سۇ ھاۋىپىسىزدىگىن دە قامتاماسىز ەتتىك. كەدەي وڭىرلەردەگى اۋىل – قىستاق تۇرغىنلارنىڭ كىرد- سىن كورىنەكتى تۇردە ارتتىرىپ، ۇندىرىس، تۇرمىسى شارت – جاعدايىن كورنەكتى جاقسارتتىق. كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇدىڭ جەتىس- تىكتەىرىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۇدى اۋىل – قىستاق- تى كوركەيتۇمەن ۇتىمدى ۇلاستىرۇدى ىلگەرلەت- تىك. وتپەلى مەىزگىلدەگى نەگىزگى كومەكتەسۇ – سۇيەمەلدەۋ ساياساتتارىنىڭ جالپى جاققان ورنىقتى- لمەىن ساقاتىپ، ”ىمورتتى توقتاپتاۋ“ تالابىن قاتاڭ تىياناقتاندىرىپ، قايتا كەدەيلەسۇدەن ساقتانۇدى باقلاۋ – ساراپتاۋ جانە كومەكتەسۇ – سۇيەمەلدەۋ مەحانيزىمىن ورناتىپ، كەمەلدەندىرىپ، نىدەت، ايات جاعدايى سىندى ىئىمىسىز نىقيالدارعا پارمەندى توتەپ بەرىپ، كولىمەدى قايتالاي كەدەيلەسۇدىڭ تۇلپاۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتىك. مەملەكەت بو- يىنىشا اۋىل – قىستاقتى گۇلدەندىرۇدە ىئۇيىندى كومەكتەسىپ – سۇيەمەلدەيتىن 160 اۋداندى تۇراق- تاندىرىپ جانە شوغىرلى قولداپ – قۇاتتاپ، قونىس جاڭغالاپ شوغىرلى ورنالاستىرۇ ۇڭىرى سىياقتى ىئۇيىندى وڭىرلەردى قولداۋ تەبىئىن ارتتىرىپ، شىغىس بولىك پەن باتىس بولىك سەلبەسۇ، باعىتتا- مالى كومەكتەسۇ، نىسانالى كومەكتەسۇ – سۇيەمەل- دەۋ سىياقتى مەحانيزىمگە تاباندى بولپى ۱رى كە- مەلدەندىرىپ، ەمدەۋدە، وڭۇ – اعارتۇدا ”ۇيىرمە قۇراۋ فورماسىندا“ كومەكتەسۇ – سۇيەمەلدەۋ كادر- دارىندىلارىن جانە علمى – تەحنىكا ارناۋلى قىزمەت- كەرىن تاڭداپ جىبەرۇدەن ويداعىداي پايدالانىپ، كەدەيلىكتەن ارىلغان وڭىرلەردىڭ دامۇىن تەزدەتۇ- دى جانە بۇقارانىڭ كىرىسىن ورنىقتى ارتتىرۇدى ىلگەرلەتتىك.

(3) **نازاردى ىئۇيىندى سالالار مەن شەشۇشى بۇىندار رەفورماسىن تەرەڭدەتۇگە شو- عىرلاندىرىپ، بازاردىڭ ومىرشەڭدىك قۇاتى مەن قوعامنىڭ جاسامپازدىق قۇاتىن اناعۇرلىم جالىنداتتىق.** سوتسىيالىستىك بازار شارۋاشلىغىنىڭ رەفورما باعىتىنا تاباندى بولپى، ۇكىمەت پەن با- زاردىڭ قارىم – قانتىناسىن ويداعىداي ىبرى جاقتى ەتىپ، بازاردىڭ بايلىقتى ورنالاستىرۇ بارىسىنداعى شەشۇشى رولىن ساۋلەلەندىرىپ، ۇكىمەتتىڭ رولىن ىئىپتى دە ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، ۇنىمەدى بازار مەن سىكەر ۇكىمەتتى اناعۇرلىم ويداعىداي بىرلەستىرۇدى ىلگەرلەتتىك.

ۇكىمەت فۇنكىتسىياسىندا بۇرىلىس جاساۋدى ۇزدىكىسىز ىلگەرلەتتىك. مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ جانە جەرگىلكىتى ۇكىمەت قۇرىلمىدارنىڭ رەفور- ماسىن ورنىدادىق. بۇكىل ەل بوينىشا بىرلىككە كەلگەن ىمرى بازار قۇرۇدى جەدەلدەتتىپ، جوعا- رى ولشەمدى بازار جۇيەسىن ورناتتىق. بازارلاند- عان، زاڭمەن باسقارىلاتىن، خالىقارالانغان تىيجارات- ساۋدا ورتاسىن قىلپاتىستىردىق. ۇلى قايعىدا جاي سىتەرەدەن تۇادى، ساياسات ۇعىنىقتى بولسا، اتقارۇ وڭاي بولادى. ۇكىمەتتىڭ وزىندىك مۇددەسىنە اسىر ەتەتتىن رەفورمانى ىلگەرلەتۇگە تىياندى- بولدىق. ۇكىمەتتى اناعۇرلىم ىقىشاداپ، ۇقىقتى تۇ- مەنگە بەرىپ، بازارعا كىرۇ رۇقساتىن جەڭىلدە- تىپ، بازارعا كىرۇدە رۇقسات ەتىلەيىتىندەر ىنئىزىمى ىئۇزىمىن جاپپاي اتقارىپ، ىنئىزم باسقارۇ شارالارى ىئۇزىم ورتاتىلغان العاشتى كەزدەكىدەن %64 ازايىپ، اكەمىشلىك جاققان رۇقسات ەتىلگەن ىستەر تۇگەلدەي ىنئىزم باسقارۇعا نەگىزىلدى. كوپ جىلدان بەرى اكەمىشلىك رۇقسات ىستەرىنەن ىبرى مىڭنان استامىن كۇشىنەن قالدىرىپ جانە تۇ- مەنگە ىئۇسىرىپ، ورتالىق ۇكىمەت تاراپىنان تەك- سەرىپ بەكىتىلىپ، قارجى قوسىلغان نىساندار

%90تەن استام ازايىپ، ونەرىكاسىپ ونىمەدەرىن ىندىرۇ رۇقسات كۇالىگى 60 تۇرلدىن 10 تۇرلد- گە ازايىپ، يىنجەنەرىالىق قۇرىلىس نىساندارنىڭ جالپى بارىسىن قاراپ بەكىتۇ ۇاقتى 120 قىزمەت كۇنىتىن اسپاۋعا ىقىشامدالدى. ساۋدا ىستەرى تۇزىمىنە رەفورما جاساپ، ”كۇالىك پەن انىقتامانى ىبولۇ“ رەفورماسىن جۇرگىزىپ، كاسپورىن قۇرۇعا جۇم- سالالاتىن ىبرى ايدان استام ۇاقتىتى قازىرگى ورتا ەسەيپەن 4 قىزمەت كۇنىتىنە قىسقارتىپ، ورتا، شاعىن، ۇساق كاسپورىنداردى وڭاي تىزىمەن شد- ھارۇدى اتقاردىق. ۇقىقتى تومەنگە بەرۇ مەن باس- قارۇدى ۇشتاستىرۇعا تىياندى بولپى، ىمس بارد- سىندا، ىستەن كەيىن باقلاۋ – باسقارۇدى كۇشەيد- تىپ، باقلاۋ – باسقارۇ جاۋاپكەرشىلگىن قاتاڭ تىيا- ناقتاندىرىپ، باقلاۋ – باسقارۇدىڭ كەمەشلىدىگ- ىنەن، قايتالاۋدان، جەڭىل – جەپلى باسقارۇدان ساق- تىناىپ، ازىق – تۇلىك، ەدارى – دارەك سىياقتى ىئۇيىندى سالالاردىڭ ساپاسىن جانە ھاۋىپىسىزد- گىىن باقىلاپ – باسقارۇدى كۇشەيتىپ، ”كەىز كەلگەن ۇاقتتا تەكسەرۇ، كەىز كەلگەن ۇاقتتا تەك- سەرۇشى جىبەرۇ، ىبرىدى اشىق جارىيالاۋ“ سىياقتى تاسىلدەردى جولعا قويىپ، ۱دەل باقلاۋ – باس- قارۇدى كۇشەيتىپ، اكەمىشلىك شەشىم جاساۋ ۇق- مەن جۇيەلى جۇرگىزدىك. مونوپولىيالۇعا قارىسى تۇرۇ مەن جوسىقسىز باسەككە قارىسى تۇرۇدى كۇشەيتىپ، ۱دەل باسەكەنى تەكسەرۇ ىئۇزىمىن جاپپاي تىياناقتاندىرىپ، مونوپولىيالۇعا قارىسى تۇرۇ زاڭ اتقارۇ ىئۇزىلىس رەفورماسىن جاسادىق. كاپى- تالدىڭ اقاۋسىز دامۇىن زاڭ بوينىشا جۇيەگە ىتۇ- سىرىپ جانە وان جەتەكىشلىك ەتىپ، كاپىتالدىڭ ىنارتىسىز كەڭەيتۇىن زاڭ بوينىشا باتىل مەڭگەر- دىك. قىزمەت وتەۋىدى ۇزدىكىسىز ساپاللاندىرىپ، ۇكىمەتتىك قىزمەت وتەۋدى شوغىرلاندىرا ىبىتىرۇ- دى ىلگەرلەتتىپ، ىئۇرلى دالەلدەۋ ىستەرىن ازاد- تىپ، سىپىرلى ۇكىمەت قۇرىلىسىن جەدەلدەتەىپ، ۇكىمەتتىك قىزمەت وتەۋدىڭ %90تىن استامىن ىد- ىتەرىنەتتە ىبىتىرۇدى جۇزەگە اسىرىپ، نوپوس كۇا- لىگى، قوعامدىق قامسىزداندىرۇدى تۇتاستىرۇ سىياقتى 200 تۇرلدىەن استام بۇقارا ۇنەمى ىبىتەر- تىن ىمس تۇرلەرىن ولكە اتتاپ ىبىتىرۇدى جۇزەگە اسىردىق. بارلىق ولكە شەكاراسىنداعى جوعارى قارقىندى تاسى جولدارداعى اقى الۇ پۇنىكتىن كۇش- ىنەن قالدردىق. شارۋاشلىق – ساۋدا ورتاسىن سا- پاللاندىرۇ، بازار تۇلعاىسىن تىرەكۇگە الىپ باسقارۇ، جەكەشە ونەرىكاسپىشىلەر مەن ساۋداگەر- لەردى دامىتۇدى جەبەۋ، ورتا، شاعىن كاسپورىند- داردىڭ قارىز تولەۋىن قامتاماسىز ەتۇ سىياقتى تار- ماقتاردى بەلگىلەپ اتقاردىق. رەفورما ادامداردىڭ ساۋدامەن شۇغىلدانۇنا، كاسپورىن قۇرۇونا ىئىپ- تى دە كوپ قولايلىلىق جانە كەڭىستىك جاراتىپ، بىلىتىر جىل سوڭىمىدا كاسپورىنداردىڭ سانى 52 مىلليوننان، جەكەشە ونەركاسپىشىلەر مەن ساۋداگەرلەر- دىڭ سانى 1۱0 مىلليوننان استى، بازار تۇلعالارىنىڭ جالپى مولشەرى 160 مىلليوننان استى، بۇل 10 جىلدىڭ الدىندا- دىغان 3 ەسەلەندى، دامۇدىڭ ىشكى قوزعاۋشى كۇشى ايتارلىقتاي كۇشەيدى.

كوپ ىئۇرلى مەنىشىكتەگى شارۋاشلىقتىڭ بىرگە دامۇىن جەبەيدىك. سوتسىيالىستىك نەگىزگى شارۋاشلىق تۇزىمىنە تاباندى بولپى جانە ونى كە- مەلدەندىرىپ، ”ەكىدەن تىتتەي دە اونىقىساۋعا“ تاباندى بولدىق. مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاسى- پورىندار رەفورماسىنىڭ 3 جىلدىق ارەكەت مىندە- تىن ورنىداپ، وسى زامانغى كاسپورىن ىئۇزىمىن اقاۋسىزداندىرىپ، مەملەكەت مەنىشىگىندەگى كاسى- پورىنداردىڭ نازاردى نەگىزگى جاۋاپكەرشىلككە، نەگىزگى كاسپىكە شوغىرلاندىرىپ ساپاللانۇىن، قايتا ۇيىمداسۇىن، ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونىمدەد- لىگىن ارتتىرۇىن ىلگەرلەتتىك. خالىق باسقارۇنىندا- عى كاسپورىنداردىڭ اقاۋسىز دامۇىن جىبەپ، ىئۇرلى كومەسكى كەدەرگىلەردى الاستاپ، بارلىغە- نا بىردەي ساياساتتىق قولداۋ كورىسەتىپ، خالىقتىق قارجى قوسۇ سىنەمدىلىگىن سەرىپلىتىك. مال – مۇلك ۇقىغن قورعاۋ ىئۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، كاسپورىنشىلارلدىڭ زاڭدى ۇقىقى – مۇددەسىن قورعاپ، كاسپورىنشىلار رۇجىن ساۋلەلەندىرىدىك. قازىنا – باجى، فىنانسى ىئۇزىلىسى رەفورما- سىن ىلگەرلەتتىك. مەجە ەسەپ باسقارۇ ىئۇزىلد- سى رەفورماسىن تەرەڭدەتىپ، مەجە ەسەپتى جارىيا ۇستاۋ تەبىئىن كۇشەيتىپ، ورتالىق پەن جەرگىلىك- تى ورنىداردىڭ قازىنالىق ىمس ۇقىعى مەن قانتىستى شىغىس جاۋاپكەرلىگىن ىبولۇ رەفورماسىن ىلگەرد- لەتىپ، جەرگىلكىتى ۇكىمەتتەردىڭ قارىز باسقارۇ جۇيەسىن كەمەلدەندىرىپ، شوغىرلاندىرۇ مەن تۇرگە ابرىۇ ۇوزارا بىرلەسكە جەكەلەردىڭ تايىس باجىسى ىئۇزىمىن ورناتىپ، باجى كىرىسىن جىناۋ –

باسقارۇ رەفورماسىن اناعۇرلىم تەرەڭدەتتىك. فىنانستى باقلاۋ – باسقارۇ ىئۇزىلىسى رەفورماسىن ىلگەرلەتىپ، ورتا، شاعىن بانكەلەردىڭ كاپىتال تولىقتاۋ جانە رەفورما جاساپ، قاتەردى جويۇىن ىبرى تۇناسىن جوسپارلاپ ىلگەرلەتتىپ، جارىنا تارتاۋ، تىرەكۇگە الدىرۇ تۇزىمىنە رەفورما جاساۋ- دى ىلگەرلەتتىپ، كاپىتال بازارى نەگىزدىك ىئۇزد- مىن كەمەلدەندىرىپ، فىنانستى ورنىقتىرۇ، زاڭمەن باسقارۇ قۇرىلىسىن كۇشەيتتىك.

(4) **جاڭالىق اشۇ ارقىلى دامۇعا دەم بەرۇ سىترانەگىياسىن ىشكەرلەي اتقارىپ، شارۋاشلىق قۇرىلىمىنىڭ ساپاللانۇىن، دارەجەسىنىڭ جوعا- رىلاۋىن ىلگەرلەتتىك.** قامداۋ جاعىنداعى قۇرىلم- ىدىق رەفورمانى تەرەڭدەتەىپ، مەملەكەت پەن جەرگىلكىتى ورنىنىڭ جاڭالىق اشۇ جۇيەسىن كەمەل- دەندىرىپ، علمى – تەحنىكادا ۇز كۇشىنە سۇيەتۇدى، ۇزىن الۇقتەندىرۇدى ىلگەرلەتىپ، جاڭالىق اشىپ، ناقتى ەكونومىكانىڭ دامۇ دەڭگەيىىن جوعارىلاتۇعا تىعىز سۇيەنىپ، جاڭا قوزعاۋشى ەنەرىگىيانى ۇزدىكىسىز جەتىلدىرىپ، ۇلعايتىپ، دامىتىپ، سىرتتىڭ قىسىم كورىسەتۇىنە، تەجەۋىنە ۇنىمەدى توتەپ بەردىك.

علمى – تەحنىكادا جاڭالىق اشۇدىڭ جەتەكشى- لىك رولىن كۇشەيتتىك. مەملەكەتتىڭ سىترانەگىيالىق علمى – تەحنىكا قۇاتىن كۇشەيتىپ، ىبرى توپ علمى – تەحنىكادا جاڭالىق اشۇدىڭ كەلەلى نىساندارىن اتقا- رىپ، شەشۇشى وزەكتى تەحنىكادان قامال الۇدى كۇشەيتتىك. جوعارى مەكتەپتەردىڭ، علمىي زەرتتەۋ ورنىدارىنىڭ رولىن ويداعىداي ساۋلەلدەن- دىرىپ، جاڭا تىببەتگى زەرتتەۋ – اشۇ قۇرىلمىدارد- نىڭ دامۇىن قولدادىق. خالىقارالىق جانە وڭىرلىك علمى – تەحنىكادا جاڭالىق اشۇ ورتالىغى قۇرىلىسىن ىلگەرلەتتىپ، جالپىلىق سىياتى مەملەكەتتىك علمى ورتالىغىن قۇرۇدى ورنالاستىردىق. نەگىزدىك زەرتتەۋ مەن قولدانلىماي نەگىزدىك زەرتتەۋدى قولداپ – قۇاتتاپ، مەملەكەت بوينىشا نەگىزدىك زەرتتەۋ قاراجاتىن 5 جىلدا ىبرى ەسە ارتتىردىق. علمىي زەرتتەۋ نىساندارى مەن قاراجات باسقارۇ تۇزىمىنە رەفورما جاساپ، علمىي زەرتتەۋ ورنىندا- رى مەن علمىي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرىنە اناعۇرلىم زور ۇزىن – ۇزى باسقارۇ ۇقىغن بەرىپ، بارشا علمى – تەحنىكا قىزمەتكەرلەرىن كۇردەلى اكىمش- لىك ىستەردەن بوساتۇعا كۇش سالدىق. ىبلىم مەنىشىگى ۇقىغن قورعاۋدى كۇشەيتىپ، جاڭالىق اشۇ قوزعاۋشى كۇشىن قاۋلاتتىق. خالىقارالىق علمى – تەحنىكا ۇىسى – ىئۇيسى مەن سەلبەستىگىن جەبە- دىك. بازارلاندىرۇ مەحانيزىمى ارقىلى كاسپورىندار- دى جاڭالىق اشۇعا شاپىتتاندىرىپ، كاسپورىندار- دىڭ زەرتتەۋ – اشۇ قاراجاتىن ۇستەمەلەپ ەسەپ- ەتىپ باجىدان بۇرىن تارتىپ قالۇ سالىستىرماسىن ۇزدىكىسىز جوعارىلاتىپ، جاساۋ كاسىبى كاسپورىند- دارىن، علمى – تەحنىكا تىببىندەگى ورتا، شاعىن كا- سپورىنداردى جەكە – جەكە %50تىن، %75 تەن %100كە جوعارىلاتتىق ۱رى ساتىلىق سىپاتىن بارلىق قولايلى كاسپىتەرگە دەيىن كەڭەيتىپ، كا- سپورىنداردىڭ نەگىزدىك زەرتتەۋ جۇرگىزۇ، جابىدىق ساتىپ الۇ ۇسىنلىمىنا ساياساتتىق قولداۋ كورىسەتىپ، جاڭالىق اشۇدى قولدايتىن ىئۇرلى باجى جەڭىلدىك ساياساتىنىڭ جىلدىق كولىمەن ىبرى ترىلليون يۇاننان اسىردىق. جاڭالىق اشۇدى قولداپ – قۇاتتاۋدىڭ فىنانستىق ساياسات قۇرالدا- رى